

УДК 616.5:378

УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЇ

Р.Ф.Айзятұлов, С.В.Центіло, Н.В.Єрмілова, В.В.Юхименко
Донецький національний медичний університет ім. М.Горького

Ключові слова: студенти, дерматовенерологія, самостійна робота, якість навчання.

Актуальність теми. Перехід на болонську систему навчання зумовлює радикальні зміни в медичній освіті, котра перетворюється на єдину інтеграційну систему [3, 4, 6]. Вона актуалізує необхідність співпраці спеціалістів різних фахів для покращання результатів навчання студентів. Метою постійного удосконалення процесу навчання є подальший розвиток власних інтелектуальних можливостей, придбання студентами лікарських умінь та навичок, професійного досвіду, здатності до аналізу стану проблеми і можливих шляхів її вирішення, розвитку навичок роботи з джерелами спеціальної медичної інформації, загальна інформованість. На всіх рівнях і в усіх ланках медичної освіти з'являються новації, що формують нову, більш ефективну модель навчання, але при цьому всі попередньо придбані знання та уміння залишаються усвідомленими та взаємопов'язаними компонентами єдиної системи медичної освіти, що забезпечує найбільш повне професійне навчання студента майбутнього лікаря дерматовенеролога практичної охорони здоров'я. Процес одержання медичної освіти дедалі більше набуває яскраво вираженої професійної спрямованості, згідно з якою студент визначається головним суб'єктом і вся система навчання орієнтована на створення якнайкращих умов для самореалізації і розвитку студента в гарного підготовленого професіонала, лікаря практичної охорони здоров'я будь-якого закладу [4, 6, 7]. Однією з головних складових професійної спрямованості є систематична і

кваліфікована допомога студентам у визначенні професійних шляхів, щоб якісно новий навчальний процес став засобом для самостійного визначення, прийняття адекватних рішень в подальшій практичній діяльності. Самостійна робота з придбання нових знань та умінь є важливою складовою частиною навчального процесу студента [1, 2, 5].

Особисті аспекти навчання полягають не лише в у формуванні пізнавальних мотивів, накопиченні і розвитку професійних лікарських знань та навичок, а також у розширенні досвіду і всебічному сприянні розкриттю потенціалу особистості майбутнього лікаря практичної охорони здоров'я. В теперішній час відбувається зміна традиційного академічного навчання якісно новою навчальною системою в якій головним є розвиток пізнавального інтересу студентів, здійснюється застосування активних методів і форм навчання із залученням проблемності, наукового пошуку, нових елементів в процесі навчання: поєднання навчання з дослідницькою діяльністю, дискусії, широке залучення самостійного навчання, стимулювання у студентів активності в навчально-пізнавальній діяльності. Неухильне і поступове впровадження в життя цих нових методів одержання знань і умінь суттєво буде допомагати студентам в підготовці до майбутньої професійної діяльності в якості лікаря практичної охорони здоров'я.

Мета дослідження - виявити резерви щодо автономності засвоєння студентами нових знань і умінь, засоби активізувати і активно стимулювати особисту самостійну роботу студентів.

Результати дослідження. Самостійна навчально-пізнавальна і

дослідницька робота студентів є одним із основних видів навчально-пізнавальної діяльності, за допомогою якої можливо суттєво підвищити якість підготовки майбутніх лікарів практичної охорони здоров'я. Велика потреба держави і суспільства в висококваліфікованих спеціалістах практичної охорони здоров'я може бути задовільненою тільки за умови переорієнтації усього процесу навчання на цілеспрямовану підготовку майбутніх високо кваліфікованих спеціалістів. Це дуже актуальна і перспективна ціль, котрій присвячені численні дослідження [1, 2, 8]. Неухильний і поступовий розвиток професійних якостей майбутніх спеціалістів не може бути відокремленим від самостійної роботи, що має за ціль розвиток знань і умінь для самостійного одержання нових знань і умінь [4, 5]. Процес удосконалення професійних знань не має меж. Теперішні студенти з часом стануть лікарями практичної охорони здоров'я і дуже багато власного часу будуть виділяти на цілком професійну діяльність – лікування хворих. Але сучасна медична наука не стоїть на місці, вона розвивається дуже швидкими темпами. Науковцями описуються нові хвороби, котрі потребують розробки підходів до їх лікування, постійно синтезуються нові, більш ефективні фармацевтичні препарати з метою більш ефективного лікування і профілактики цих нових і вже відомих нозологічних одиниць, з'являються нові уявлення про етіологію, патогенез, особливості клінічного перебігу уже відомих захворювань, удосконалюються терапевтичні підходи щодо їх лікування. Навчають лікарів практичної охорони здоров'я за планом на передаттестатійних курсах, курсах тематичного удосконалення, різних професійних конференціях та інших навчальних заходах. Одержавши нові знання і уміння лікарі повертаються до виконання свої професійних обов'язків в лікарні, поліклініки, на оздоровчі пункти і працюють там до моменту майбутнього навчання. Якщо в цей час лікар не буде

уміти самостійно оволодівати новими знаннями, то він не буде мати повної уяви про новітні досягнення медичної науки і не зуміє надавати професійну допомогу своїм пацієнтам найефективніше. Тож лікар повинен або весь час брати участь в усіх навчальних заходах і не мати часу для безпосереднього виконання своїх професійних обов'язків, або уміти опановувати новими знаннями і уміннями самостійно, без відриву від процесу надання медичної допомоги хворим. Зважаючи на це, самостійна робота студентів є невід'ємною частиною їх навчання, адже ще до початку своєї професійної діяльності вони вже навчаються як самостійно опановувати новими знаннями і уміннями щоб у майбутньому працювати з максимальною ефективністю.

Одже, дуже важливими умовами щодо розвитку навичків самостійно оволодівати новими знаннями і уміннями є здатність студента безперервно бути орієнтованим про проблеми сучасної дерматовенерології, уміти відбирати та інтегрувати необхідну інформацію для послідуного аналізу, накопичувати власний досвід пошука потрібних знань і умінь, технічні навички спілкування з особами, котрі можуть надати необхідну інформацію і на основі усіх цих даних вчитися самоорганізації і самоудосконаленню як майбутній лікар практичної охорони здоров'я. Цей вид діяльності є усвідомленою діяльністю, спрямовану на удосконалення самого себе з метою стати професіоналом, котрий може вирішувати усі необхідні питання надання спеціалізованої дерматовенерологічної допомоги широким верстам населення ґрунтуючись на предметній, методичній, методологічній основі з максимальною ефективністю.

В наш час зміни моделі підготовки майбутнього лікаря дерматовенеролога практичної охорони здоров'я дуже важливим є визначення дидактичних умов ефективності такого процесу навчання, що має на увазі виявлення чинників, котрі

будуть сприяти його покращанню, зроблять його максимально ефективним. Серед таких чинників слід позначити забезпечення професійної спрямованості матеріалів до навчання, проблемність змісту навчання, забезпечення вірної спрямованості і організації навчального процесу при вивченні інших суміжних медичних дисциплін, застосування сучасних технологій, котрі здатні різко підвищити ефективність опанування новими знаннями та вміннями, в тому числі і за рахунок самостійної роботи.

В комплексі підготовки лікаря дерматовенеролога практичної охорони здоров'я розвиток навичків до самостійної роботи потрібний для формування студента як майбутнього високо кваліфікованого спеціаліста, здатного надавати хворим спеціалізовану медичну допомогу якнайефективніше і в повному обсязі. В цілісній системі освіти зорієнтованій на кінцевий результат професійна підготовка майбутнього лікаря покликана формувати усі необхідні знання та вміння для самостійної роботи. Дуже важливим є вміння організації самостійної роботи, саморегуляція, високий рівень прагнення нових знань, цілеспрямованість. За допомогою викладача і при необхідній наполегливості можна досягти запланованого результату за відносно короткий термін. Разом з планом практичних занять, викладачами розробляється рекомендований розклад самопідготовки для позааудиторної роботи, що включає теми до вивчення, перелік підручників, посібників та монографій, котрі містять вивчаємий матеріал, а також можливі джерела додаткової навчальної інформації. Такий розклад роботи дозволяє більш раціонально використовувати власний час при опануванні новими знаннями та навичками, полегшувати змістовне опрацювання учбових матеріалів, концентрувати увагу студентів на найбільш важливих аспектах їх професійної підготовки. Як результат така організація самостійної роботи дає

можливість більш гнучко та ефективно планувати свою самостійну навчально-пізнавальну діяльність, засвоїти нову інформацію за короткий термін і у достатньому об'єму. Але не треба вважати самостійну роботу студентів лише тою роботою, що вони роблять самостійно за завданням викладача. Це більш широкий процес, котрий включає в себе самостійне планування навчальної позааудиторної роботи, робота з учбовим матеріалом, при необхідності робота з словниками, конспектування, клінічна і лабораторна робота. Останнє рішення з планування самостійної роботи повинні виносити самі студенти. Це обумовлюється тим, що в формуванні самостійної діяльності приймають участь різні аспекти. Для успішного самостійного опанування новими знаннями та вміннями необхідні досить сильна власна мотивація самоудосконалення і достатня процедурно-технічна підготовка з проведення пошуку необхідних джерел інформації і навичок ефективної роботи з ними.

Висновки. Самостійна робота є інтегративною частиною цілісної навчальної діяльності студентів з опанування знань і умінь необхідних для подальшої роботи в якості практикуючого лікаря будь-якої установи охорони здоров'я. Критерієм достатньої ефективності самостійної роботи є успішне виконання навчального завдання, ядром якого є проблема, котра потребує самостійного пошуку шляху до її вирішення. Виконання навчальних завдань навчає студентів алгоритму дій, технології успішного розв'язання проблем. Паралельно розвиваються необхідні навички роботи з пошуку джерел інформації для подальшого вивчення, інформація систематизується і аналізується. Становлення і розвиток студентів як майбутніх лікарів установ практичної охорони здоров'я потребує оволодіння ними навичками самостійної роботи, це суттєво підвищить їх ефективність з початком професійної діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Атанов Г.А. Теория деятельностного обучения.-Донецк: ДООУ.-2004.
2. Атанов Г.А. Учебная деятельность студентов.-Донецк: ДООУ.-2003.
3. Волосовець О.П. Питання якості освіти у контексті впровадження засад Болонської декларації у вищій медичній школі//Медична освіта.-2005.-С. 74-76.
4. Казаков В.Н., Талалаенко А.Н., Первак М.Б. Деятельность ДонГМУ им. М.Горького по подготовке к проведению реформ Болонской направленности в отечественной высшей медицинской школе // Досвід та проблеми підготовки медичних кадрів: Зб. наук. праць.-Донецьк.-2005.-С. 3-5.
5. Москаленко В.Ф., Яворівський О.П., Остапик Л.І. Про стан і шляхи удосконалення організації самостійної роботи студентів//Медична освіта.-2004.-№ 1.-С.49-51.
6. Солошенко Е.М. Багатокомпонентний контроль навчального процесу з дерматовенерології як проміжний етап на шляху до навчання згідно з вимогами болонського процесу.// Український журнал дерматології, венерології, косметології.-№2(25), 2007.-С.96.
7. Талалаенко А.Н., Борисова Т.П., Денисенко А.Ф. и др. Информационные технологии в медицинском ВУЗе как средство оптимизации обучения // Досвід та проблеми підготовки медичних кадрів: Зб. наук. праць.-Донецьк.-2005.-С. 8-11.
8. Талызина Н.Ф. Педагогическая психология.-М.: Академия.-1999.

**УСЛОВИЯ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ
НА КАФЕДРЕ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГИИ**

Р.Ф.Айзятулов, С.В.Центило, Н.В.Ермилова, В.В.Юхименко

На современном этапе развития дерматовенерологии актуальной задачей является обеспечение практического здравоохранения высококвалифицированными врачами. Дальнейшее совершенствование системы образования обеспечит повышение качества обучения студентов и будет способствовать улучшению подготовки будущих врачей. В статье систематизированы современные взгляды на значение самостоятельной работы студентов на цикле дерматовенерологии для более полного и глубокого усвоения изучаемого материала. Доказано важную роль самостоятельной работы для улучшения результатов обучения.

**CONDITIONS OF ORGANIZATION SELFLEARNING OF THE STUDENTS
ON THE DEPARTMENT OF DERMATOVENEROLOGY**

R.F.Aizyatulov, S.V.Tsentilo, N.V.Yermilova, V.V.Yukhymenko

In the modern conditions of development dermatovenerology an important problem is the maintenance of practical public health services by the competent doctors. The further perfecting of the system of derivation will supply increase of quality of learning of the students and will promote improvement of preparation of the future doctors. In the article the modern sights on significance of independent operation of the students on a cycle of dermatovenerology for more complete and deep mastering of an investigated material are systematized. The important role of selflearning for improvement results of learning was proved.